

21 Φεβρουαρίου 1913

Η απελευθέρωση των Ιωαννίνων

Παύσατε πυρ! Για τα προπορευόμενα τμήματα του ελληνικού στρατού που είχαν κιόλας φτάσει στα περίχωρα της πρωτεύουσας της Ηπείρου, η διαταγή αυτή ένα και μόνο μπορούσε να σημαίνει: Τα ελάχιστα χιλιόμετρα που απέμεναν ως το κέντρο των Ιωαννίνων, θα καλύπτονταν δίχως μάχες. Οι Τούρκοι είχαν παραδοθεί. Ήταν 21 Φεβρουαρίου 1913, ώρα 5.30 το πρωί. Η ελληνική επίθεση εκδηλώθηκε 24 ώρες νωρίτερα. Ως τη νύχτα, οι αντικειμενικοί στόχοι είχαν επιτευχθεί. Οι Έλληνες μπήκαν στην πόλη στοιχισμένοι με τα όπλα επ' ώμου, την επομένη το πρωί, κάτω από τις επευφημίες των κατοίκων. Η σκλαβιά είχε κρατήσει πολύ: 483 χρόνια...

Περίπου τέσσερις μήνες χρειάστηκε ο ελληνικός στρατός για να καλύψει την Απόσταση από την Άρτα ως το Μπιζάνι. Και λιγότερο από 24 ώρες, για να πάρει τα οχυρά και τα Γιάννενα. Ο πόλεμος του 1912 - 13 δεν μπορούσε να διεξαχθεί από τους Έλληνες, σε πολλά μέτωπα. Αναγκαστικά, στα δυτικά, τα πράγματα έμεναν πίσω. Ο Οκτώβριος του 1912 βρήκε στην Άρτα περίπου 8.200 Έλληνες στρατιώτες κι αξιωματικούς με 24 πυροβόλα. Απέναντί τους, οι Τούρκοι διέθεταν πάνω από 15.000 πεζούς, μια ίλη ιππικού κι αναρίθμητα πυροβόλα: Μόνο στο οχυρωμένο από τους Γερμανούς Μπιζάνι είχαν στηθεί 112 βαριά κανόνια.

Παρ' όλ' αυτά, ο ελληνικός στρατός πήρε, στις 21 Οκτωβρίου, την Πρέβεζα και, στις 28, έδωσε τους Τούρκους από τα Πέντε Πηγάδια, αποκρούοντας την επίθεση του Εσάτ Πασά. Νέα ελληνική επίθεση, στις 29 Νοεμβρίου, ανάγκασε τους Τούρκους να υποχωρήσουν στο οχυρωμένο Μπιζάνι που φρουρεί με τον όγκο του την προσπέλαση προς τα Γιάννενα. Η τουρκική αντεπίθεση, δυο μέρες αργότερα, αποκρούστηκε κι ο χειμώνας διέκοψε τις εχθροπραξίες, δίνοντας περιθώριο στους αντιπάλους να οργανωθούν. Δυο νέες μεραρχίες από το Μοναστήρι ήρθαν τον Νοέμβριο να ενισχύσουν την τουρκική άμυνα, αλλά η απελευθέρωση μονάδων από το μέτωπο της Μακεδονίας έδωσε την ευκαιρία να ενισχυθούν και οι ελληνικές δυνάμεις. Με επικεφαλής τον τότε διάδοχο Κωνσταντίνο, οι ελληνικές ενισχύσεις ελευθέρωσαν Φλώρινα και Καστοριά κι ενώθηκαν με το στρατό της Ηπείρου. Ο

Κωνσταντίνος μπήκε αρχηγός των ελληνικών δυνάμεων. Οι μάχες ξανάρχισαν στις 7 Ιανουαρίου.

Τα ξημερώματα της 20ής Φεβρουαρίου 1913, μια φαινομενικά τεράστια δύναμη χτύπησε τους Τούρκους στο ανατολικό πλευρό τους. Η επίθεση ήταν εικονική. Η κύρια δύναμη χτύπησε στα δυτικά, άνοιξε το δρόμο και με την ξιφολόγη και κάτω από πολικό ψύχος πήρε το ένα μετά το άλλο τα τουρκικά οχυρά. Το απόγευμα, οι Έλληνες κατηφόριζαν κατά την πόλη. Καθώς βράδιαζε, πήραν το στρατόπεδο του τουρκικού πυροβολικού, στον Άγιο Ιωάννη. Φωτισμένα, τα Γιάννενα τους περίμεναν. Στις 11 τη νύχτα, ο Εσάτ πασάς προσπαθούσε να βρει τρόπο να έρθει σε επαφή με το ελληνικό στρατηγείο για να παραδοθεί. Ήξερε πως όλα είχαν τελειώσει. Η Ήπειρος ήταν και πάλι ελληνική.

1613: Εκλέγεται τσάρος της Ρωσίας ο Μιχαήλ Ρομανόφ (3 Μαρτίου με το νέο ημερολόγιο). Η δυναστεία έμεινε στον θρόνο ως το 1917.

1728: Γεννιέται ο τσάρος της Ρωσίας, Πέτρος (Κάρολος Πέτρος Ούλριχ), Δούκας του Χολστάιν - Γκότορπ. Τσάρος για λίγους μήνες το 1762, εκθρονίστηκε από την γυναίκα του Μεγάλη Αικατερίνη και δολοφονήθηκε.

1794: Γεννιέται ο Μεξικανός Αντόνιο Λοπέζ ντε Σάντα Άννα, πρόεδρος του Μεξικού και επικεφαλής του στρατού κατά την επίθεση στο Άλαμο. Έχασε το Τέξας, το Νέο Μεξικό και την Καλιφόρνια. Πέθανε το 1876.

1911: ΗΠΑ και Ιαπωνία υπογράφουν εμπορική συνθήκη που προβλέπει και τον περιορισμό του αριθμού των Ιαπώνων μεταναστών, οι οποίοι αναζητούν την τύχη τους στην Αμερική.

1915: Στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, οι Γερμανοί με τον Χίντενμπουργκ νικούν τους Ρώσους του Βαρόνου Σιεβερ. Πάνω από 200.000 Ρώσοι χάνουν τη ζωή τους μέσα στη μέρα.

1916: Ο γερμανικός στρατός ξεκινά επίθεση εναντίον του γαλλικού οχυρού στο Βερντέν. Η επική μάχη, στην οποία έχασαν τη ζωή τους 434.000 Γερμανοί και 543.000 Γάλλοι, συνεχίστηκε μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου.

1918: Μετά την ήττα του από το αυστραλιανό ιππικό, ο τουρκικός στρατός αποχωρεί από την Ιεριχώ (στη σημερινή Ιορδανία), ενώ την πόλη καταλαμβάνουν οι βρετανικές δυνάμεις του στρατάρχη Έντμοντ Άλεμπι. Νοτιότερα, τμήματα Αράβων που καθοδηγούνται από τον Έντουαρντ Λόρενς, τον επονομαζόμενο «Λόρενς της Αραβίας», κατέλαβαν τη Μέκκα και την Τζέντα κι έδιωξαν τους Γερμανούς από το λιμάνι της Ακαμπα.

1972: Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ρίτσαρντ Νίξον επισκέπτεται επίσημα τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας. Στο Πεκίνο, τον υποδέχεται ο πρόεδρος Μάο Τσε Τουνγκ. Είναι η πρώτη φορά που ένας Αμερικανός πρόεδρος πραγματοποιεί επίσκεψη στην κομμουνιστική Κίνα.

1975: Οι συνεργάτες του Ρίτσαρντ Νίξον, υπουργός Δικαιοσύνης Τζον Μίτσελ, προσωπάρχης Χ. Ρ. Χάλντμαν και σύμβουλος σε εσωτερικά θέματα Τζον Ερλικμαν καταδικάζονται για παρακώλυση του έργου της δικαιοσύνης στην υπόθεση «Γουότεργκειτ».

1989: Ο Τσεχοσλοβάκος αντικαθεστωτικός θεατρικός συγγραφέας Βάτσλαβ Χάβελ φυλακίζεται από τις κομμουνιστικές αρχές της Πράγας για υποκίνηση σε στάση και παρεμπόδιση της δικαιοσύνης.

2007: Στην Ιταλία, παραιτείται η κεντροαριστερή κυβέρνηση Πρόντι, μετά την καταψήφιση στη Γερουσία του προγράμματος εξωτερικής πολιτικής που προέβλεπε παράταση της παραμονής των ιταλικών στρατευμάτων στο Αφγανιστάν και διεύρυνση της αμερικάνικης βάσης στη Βιτζέντζα. Μια βδομάδα αργότερα, (2 Μαρτίου), με νέα εντολή, νέα κυβέρνηση Πρόντι πήρε ψήφο εμπιστοσύνης με 89 ψήφους διαφορά (πέντε στη Γερουσία, στις 28 Φεβρουαρίου).

2009: Το 18^ο συνέδριο του ΚΚΕ επανεκλέγει την Αλέκα Παπαρήγα γενική γραμματέα του κόμματος.

2011: Με εντολή του από το 1961 ηγέτη της Λιβύης, Μουαμάρ Καντάφι, η αεροπορία της χώρας βομβαρδίζει τους διαδηλωτές στην πρωτεύουσα, Τρίπολη. Οι νεκροί (250 σύμφωνα με την αραβική τηλεόραση Αλ Τζαζίρα), προστίθενται στους 400 των προηγούμενων ημερών. Η πόλη Βεγγάζη βρίσκεται στα χέρια των αντικυβερνητικών, ενώ δυο πιλότοι κατέφυγαν με τα αεροπλάνα τους στην Μάλτα, αρνούμενοι να ανοίξουν πυρ εναντίον αμάχων συμπατριωτών τους.

2012: Τα ξημερώματα στις Βρυξέλλες αποφασίζεται το «κούρεμα» του ελληνικού χρέους κατά 53,5% (107 δισεκατομμύρια ευρώ) και η δανειοδότηση της Ελλάδας με ακόμα 130 δισεκατομμύρια. Οι επιπτώσεις σε μισθούς και συντάξεις καθώς και στους εργαζόμενους στο Δημόσιο είναι οδυνηρές.

2014: Μετά από πολυήμερες συγκρούσεις που στοίχισαν πάνω από εκατό νεκρούς στο Κίεβο, ο πρόεδρος της Ουκρανίας, Βίκτορ Γιανουκόβιτς και οι ηγέτες της αντιπολίτευσης υπογράφουν συμφωνία εκτόνωσης της κρίσης. Προβλέπει επαναφορά του συντάγματος του 2004, σχηματισμό κυβέρνησης συνασπισμού και διεξαγωγή πρόωρων εκλογών.

2022: Με διάγγελμά του προς τον ρωσικό λαό, ο Βλαδimir Πούτιν αναγγέλλει την αναγνώριση των λαϊκών δημοκρατιών Ντονέσκ και Λουγκάνσκ που αποσκήρτησαν από την Ουκρανία. Η Δύση απειλεί με κυρώσεις.

Η 21^η Φεβρουαρίου στον πολιτισμό

21 Φεβρουαρίου 1965

Η δολοφονία του Μάλκολμ Χ

«Τα επώνυμα είναι εφεύρεση των λευκών για να ξεχωρίζουν τους δούλους» ήταν η άποψη των μαύρων του «έθνους του Ισλάμ» και ο Μάλκολμ Λιτλ κατάργησε το δικό του και έγινε Μάλκολμ «Χ». Γεννήθηκε στις 19 Μαΐου 1925, είδε το σπίτι του να καίγεται από την Κου Κλουξ Κλαν και τον πατέρα του να πέφτει νεκρός από τις σφαίρες των ρατσιστών. Οι φυλακές έγιναν δεύτερο σπίτι του. Στα 1946, στη διάρκεια κράτησής του, ασπάστηκε τη μουσουλμανική θρησκεία και στρατεύτηκε στην αίρεση του «έθνους του Ισλάμ» που διδάσκει ότι οι μαύροι ανήκουν σε ανώτερη φυλή, ενώ οι λευκοί έχουν μέσα τους έμφυτο το κακό. Η ανέλιξη του στην ιεραρχία ήταν εντυπωσιακή. Έγινε ο κύριος ομιλητής της αίρεσης κι ανέλαβε τη διοίκηση του μουσουλμανικού τεμένους στο Χάρλεμ της Νέας Υόρκης. Δίδασκε ότι η ισότητα δεν είναι η λύση καθώς οι λευκοί πρέπει να βρίσκονται «από κάτω» και ήταν υπέρ της βίας ως μέσο αυτοάμυνας. Αποτέλεσμα ήταν να έρθει σε ρήξη με τους οπαδούς της μη βίας και της απόκτησης ισότητας με ειρηνικά μέσα. Ειρωνεύτηκε τη δολοφονία του προέδρου Τζον Κένεντι (22 Νοεμβρίου 1963) ως «περίπτωση των κοτόπουλων που επιστρέφουν στη φωλιά τους», εξηγώντας ότι δεν έγινε τίποτε λιγότερο ή περισσότερο από τα όσα οι λευκοί διαπράττουν σε βάρος των μαύρων. Η κοινότητα των μαύρων τον θεώρησε επικίνδυνο. Το 1964, έφυγε στη Μέκκα κι επέστρεψε διδάσκοντας ότι όλοι οι λευκοί δεν είναι ίδιοι. Παρ' όλα αυτά, η αντιπαλότητα της οργάνωσής του με τις άλλες μουσουλμανικές δεν καταλάγιασε. Στις 21 Φεβρουαρίου 1965, δολοφονήθηκε λίγο πριν από την έναρξη ομιλίας του στον «Οργανισμό της Αφροαμερικανικής Ενότητας». Ως ένοχοι καταδικάστηκαν τρεις μαύροι μουσουλμάνοι.

1885: Γεννιέται στην Αγία Πετρούπολη ο Γάλλος ηθοποιός, θεατρικός συγγραφέας και σκηνοθέτης Σασά Γκιτρι. Έγινε γνωστός με τα ελαφρά έργα του και εμφανίστηκε σε κάποιες από τις ταινίες του όπως στον «Γίγαντα». Πέθανε το 1957.

1893: Γεννιέται ο Ισπανός κλασικός κιθαρίστας, Αντρέα Σεγκόβια.

1908: Ο διαπρεπής ιστοριοδίφης, συγγραφέας και διευθυντής των Γενικών Αρχείων του Κράτους Γιάννης Βλαχογιάννης (1867 - 1945) ανακαλύπτει και αγοράζει για 250 δρχ. έγγραφα σπουδαίας ιστορικής αξίας, που προορίζονταν να χρησιμοποιηθούν ως περιτύλιγμα σαρδέλων.

1997: Γιορτάζει στη Γαλλία, τα 122α γενέθλιά της η Ζαν Καλμέντ, η γυναίκα που θεωρείται ο γηραιότερος άνθρωπος του κόσμου.

2014: Σε ηλικία 60 χρόνων, πεθαίνει ο δημοφιλής ηθοποιός, στιχουργός και τραγουδιστής Σάκης Μπουλάς, συνδημιουργός των πρώτων μουσικών καφενείων στην Ελλάδα. Είχε γεννηθεί το 1954.